

Gewone vinvis voor de boeg

Auteurs H. Ahrens en L. Begeman

Dinsdag, 6 september 2011



Je bent kapitein op een groot zeeschip en vaart na een lange trip de haven binnen. Net als je denkt dat je dienst erop zit, blijkt er een dode walvis op je boeg te liggen. Onderweg geschept en honderden kilometers meegesleept. Zo'n macabere ontdekking werd op dinsdag 30 augustus 2011 gedaan bij een containerschip dat de Amazonehaven van Rotterdam binnenliep. Na enige onduidelijkheid over de determinatie bleek het om een gewone vinvis *Balaenoptera physalus* te gaan, een zeldzame soort voor Nederland.

Tijdens sectie van het kadaver, verricht door onderzoekers van Naturalis en het Dutch Wildlife Centre van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, trof men op het midden van het lijf, dichtbij een duidelijk zichtbare knik in het lichaam, een grote onderhuidse bloedingstoring aan. Dit is een duidelijk teken dat de vinvis onderweg levend is aangevaren door de boegbult van het schip. Waar dit gebeurde is niet precies bekend. Gezien de staat van ontbinding zou dit zo'n vier dagen voor het binnenvaren van het schip in Rotterdam kunnen zijn geweest. Gaan we de route na die het containerschip heeft afgelegd, dan is het dus niet onwaarschijnlijk dat de vinvis aan de oppervlakte is geschept ter hoogte van Portugal of in de Golf van Biskaje bij Noord-Spanje, een plek waar diverse soorten Atlantische walvissen in grote aantallen voorkomen. Voor een nietsvermoedende walvis is een botsing niet altijd even gemakkelijk te vermijden: containerschepen kunnen met een snelheid van 45 kilometer per uur over het water razen.

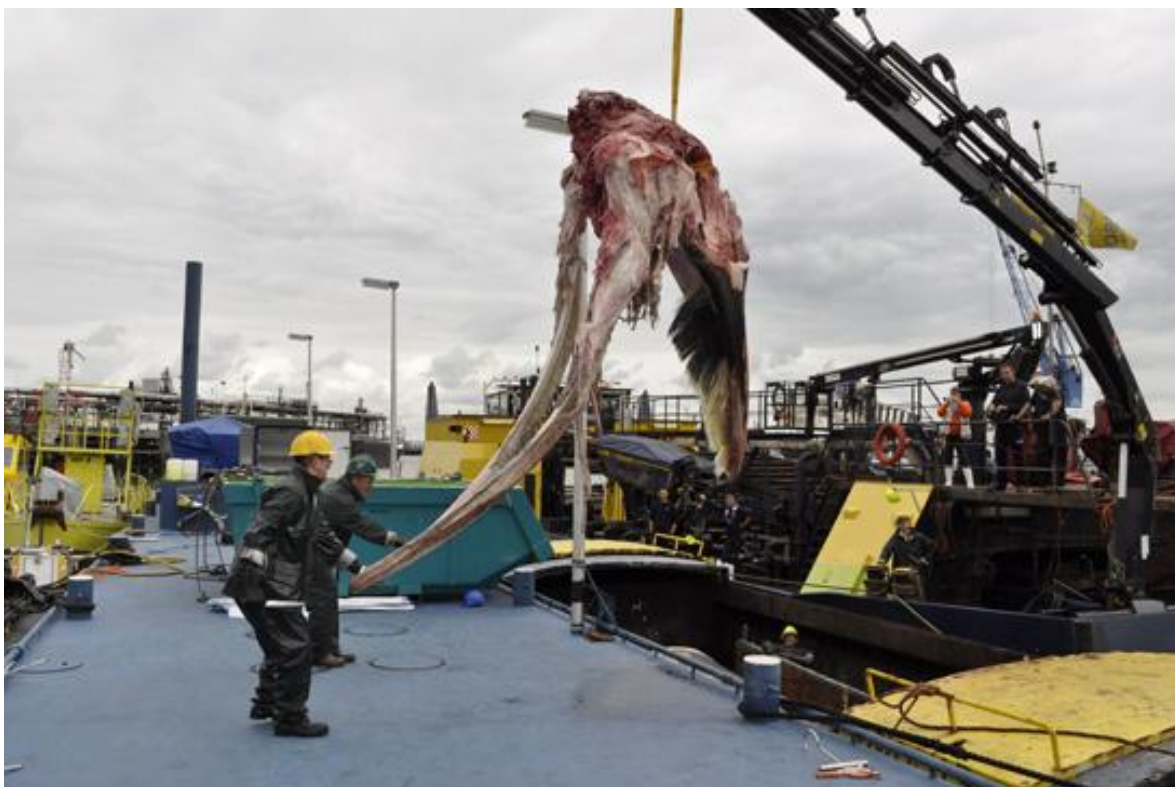
Naturalis heeft de kop, de onderkaak, de baleinen en een linker flipper meegenomen om toe te voegen aan de wetenschappelijke collectie. Onderzoekers van de Faculteit Diergeneeskunde hebben monsters genomen van de longen, het hart, de huid, het vet, een testikel, een stuk van de huid van de penis, de blaas, spieren, en het laatste deel van darm. Het grootste deel van het maagdarmsstelsel inclusief de lever was afwezig, vermoedelijk weggespoeld door een gat in de buikwand.

Het betreft een dertien meter lang mannetje, een formaat dat duidt op een leeftijd van rond de twee jaar. Erg jong dus, wat ook nog eens is af te lezen aan de toestand van de botten: die bestaan vrijwel geheel uit zacht kraakbeen. Volwassen gewone vinvissen kunnen wel 27 meter lang worden en leven normaal gesproken in diep water. Ze stranden dan ook slechts zelden op de Nederlandse kust. In totaal zijn er nu 29 op onze kust gevonden, waarvan vier sinds 2000. Deze vinvis is niet gestrand, maar onvrijwillig hiernaartoe gelift. Dat is geen uitzondering: aanvaringen van grote, snelvarende zeeschepen met walvissen komen vaker voor en het is verschillende keren gebeurd dat een walvis na een voltreffer op volle zee 'gevangen' werd door de boegbult en vervolgens een haven in werd gevaren. Pas twee jaar geleden, in september 2009, is een gewone vinvis van bijna twintig meter de Antwerpse haven ingeloodst op de boeg van een containerschip.

Hansjorg Ahrens (Naturalis) & Lineke Begeman (Dutch Wildlife Centre)



Opmeten van het lichaam door de snijploeg van Naturalis.



Kop en onderkaak in de takels.



Vorm en kleur van de baleinen duiden op een gewone vinvis.



De schoongesneden rechter onderkaak wordt door de snijploeg in de container getild voor vervoer naar Leiden.



Aankomst bij Naturalis in Leiden.



Weer in de takels.



De schedel, van boven gezien.



Veilig op de grond.



Nieuwsgierig naar zijn nieuwe thuis.